

VII.

Andre Bestemmelser og Begivenheder.

Efterat i 1836 den ny Universitetsbygning's Gjenopførelse og den fuldstændige Dypgjørelse af Universitetets Status efter flere Aars Arbejder vare blevne fuldendte, og derefter ny Bestemmelser for den hele Økonomi, samt for Regnskabsvæsenet og Godsbestyrelsen, i Fremtiden blevne fastsatte — ved hvilke Begivenheder Aaret 1836 bliver et af de mærkværdigste i Universitetets senere Historie — , er Aaret 1837 saaledes allerede mærkeligt som det første i en ny Tingenes Orden i de anførte Henseender. Men det er ikke mindre mærkeligt ved de Forandringer som det selv medførte, af hvilke her fremfor alt maa nævnes den kongelige Resolution af 22de Decbr., der, sluttende sig til de tvende ældre af 25de Nov. og 2den Decb. 1836 — som indeholdt de omtalte forandrede Bestemmelser — , medførte en ny væsentlig Forandring i den hele Bestyrelse af Universitetets Gods og Midler. Ved Resolution af 25de Novbr. 1836 blev, efterat den ovennævnte Dypgjørelse var tilendebragt, allernaadigt approberet et Normalreglement for Universitetets fremtidige Indtægter og Udgifter, samt bestemt, at Kommunitetet i en Tid af 10 Aar skulde tilskyde et aarligt Bidrag af 10000 Rbd. til Universitetets Fornødenheder. Ved den paafølgende Resolution af 2den Decbr. blev fastsat, at Regnskaberne ikke længere, som hidtil, skulde decideres af Konsistorium men af Direktionen, at en Bogholder, foruden den allerede tidligere ansatte, skulde beskikkes, og at den hele umiddelbare Bestyrelse af Stiftelsens Gods og Formue, skulde overdrages til en egen Embedsmand udenfor Universitetet, en Kvæstor, dog saaledes at Konsistorium skulde, som en Mellemautoritet mellem Kvæstor og Direktionen, beholde sin hidtilværende Myndighed*). Men da det ved sidstnævnte kongelige Resolution var bleven Direktionen paalagt at forelægge Hans Majestæt en Instrux for bemeldte ny Embedsmand, gav dette Anledning til at det kom under Dvervejelse, om det ikke maatte være tilraadeligt at lade den Konsistorium fra de ældre Tider indrømmede umiddelbare Bestyrelse af Universitetets Midler, hvilken efter Drettelsen af Kvæstorembedet ikke længere syntes fornøden, aldeles ophøre, dog med visse Modifikationer og nærmere Bestemmelser. Efterat Direktionen i denne Anledning havde nedlagt allerunderdanigst Foresøgning, behagede det Hans Majestæt under 22de Decbr. 1837 allernaadigt at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigt have fastsat:

1. Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet skal herefter være aldeles fritaget for de Samme hidtil paaliggende Forretninger med Hensyn til Bestyrelsen af Uni-

*) Disse tvende saa yderst vigtige kongelige Resolutioner kunde, som hørende til det foregaaende Aar, og efter nærværende Skrifts Plan, her alene berøres. Det nærmere derom, saavel som om Resolutionen af 22de Decbr. 1837, skal i Sammenhæng og med den fornødne Udførlighed vorde meddelt i et af de første Hefter af „Akademiske Tidender“, som Udg. haaber endnu i 1838 at kunne levere.

- versitetets Jordegods og Kapitalformue, hvilken Bestyrelse derimod skal udføres af Universitetets Kvæstor under Direktionens umiddelbare Dvertilsyn, dog at Regnskaberne aarligen blive at fremlægge i Konsistorium;
2. Til Vedligeholdelse af de Universitetet tilhørende Kirker bestemmes et aarligt Beløb af 2800 Rbd., som udtages af den til Jordegodsudgifter ved det af Ds under 25de Novbr. f. U. allernaadigst approberede Normalreglements 19de Post fastsatte Sum af 12000 Rbd. Af de anførte 2800 Rbd. skal Konsistorium være berettiget til i ovennævnte Djemed selv, og uden derom at gjøre Indstilling til Direktionen, at disponere over en Sum af 600 Rbd., hvorimod de øvrige 2200 Rbd. forblive under Kvæstors Bestyrelse under Dvertilsyn af Direktionen. Paa lige Maade skal Konsistorium være berettiget til at disponere over 600 Rbd. af den paa Normalreglementet under Nr. 20 til Universitetsbygningens Vedligeholdelse anførte Sum af 3000 Rbd., og endvidere over den hele paa Normalreglementet under Nr. 21 anførte Sum af 1150 Rbd. til Udgifter ved Konsistoriet, for trykte Sager, m. v.;
 3. ingen Kapital som henhører til den ifølge Vor allerhøjeste Resolution af 2den Decbr. 1836 fra den akademiske Fond adskilte Legatmasse maa uden Konsistoriets Samtykke opsiges eller udsættes.
 4. Endelig give Vi herved Konsistorium ved Kjøbenhavns Universitet Vort allerhøjeste Tilsagn, at der ingeninde uden at Sammes Betænkning først er bleven indhentet skal vorde foretaget nogen væsentlig Forandring med Hensyn til Substanfen af Universitetets Formue.

Den ovenomtalte Instrux for Kvæstor er derefter i Overensstemmelse med den kongelige Resolution bleven udarbejdet og forelagt Hans Majestæt, og under 5te Jan. 1838 allernaadigst approberet.

Til Universitetets Kvæstor var allerede under 24de Decbr. 1836 allernaadigst beskikket forhenværende Professor i Lovkyndigheden, nu Bankdirektor, Dr. Juris Peter Georg Bang, Ridder af Dannebrog, og under 11te Marts næstefter blev Fuldmægtig i Rentekammeret Sekretær Laurits Svendsen beskikket til tillige at være Bogholder. Begge ere de samme Mænd som det ifølge allerhøjeste Resolution havde været overdraget at undersøge Universitetets Regnskaber og opgjøre dets Status.

Foruden at der, efter den ny Universitetsbygningens Opførelse, dels i 1837 ere foretagne, dels endnu ville blive foretagne, forskellige tilbels betydelige Arbejder henhørende til Bygningens fuldstændige Tilendebringelse, — Gulvnes Gjennemtrækning med Plie, Gravning af en ny Brønd, Indretning af en Del af Kjelderne til Magasin for den zoologiske Samling, Anbringelse af Jernbøjler for at hindre Bygningens Besudling af Forbigaaende, Anbringelse af tvende Statuer af Apollo og Minerva i Vestibulen, Opførelse af et Murparti mellem Kommunitetsbygningen og den af Konferentsraad Bornemann beboede Professorgaard, m. m. — til hvilke Arbejder er medgaaet eller vil medgaae, saavidt indtil Dato kan vides, et samlet Beløb af over 2500 Rbd., ere i 1837 foretagne tvende tilbels meget betydelige Bygningsarbejder ved Universitetets andre Bygninger her i Staden, hvorhos nogle det tilhørende Bygninger og Ejendomme ere blevne afhændede.

Bygningsforandringen ved Ehlers' Kollegium er allerede omtalt i det foregaaende Afsnit. Af endnu større Betydning end denne var den væsentlige Omdannelse af den ud til Nørregade beliggende saakaldte Kommunitetsbygning, hvilken Benævnelse dog, efter den nu med samme foregaaede Forandring, hvorved den definitivt er bestemt næsten udelukkende til Anvendelse for Universitetet, turde være endnu mindre passende end forhen.

Denne Forandring blev, ligesom den med Ehlers' Kollegium, nærmest foranlediget ved Universitetsbygningens Fuldbendelse, hvorved de i hin Bygning værende interimistiske Auditorier ikke længere behøvedes til dette Brug. Man var da strax betænkt paa at give den derved vundne Plads en anden Anvendelse, nemlig til Lokale for Universitetets (det Moltke'ske Kabinet's) mineralogiske og zoologiske Samlinger, hvortil disse vare i højeste Grad trængende, saavel som til Udvidelse af det i Bygningen værende Lokale for Universitetets og Kommunitetets Kontorer, hvilket ligeledes havde været altfor indskrænket.

Bygningens øverste Etage havde hidtil været indtaget af et Auditorium til Kryсталgaden, en Profesforbolig, som ogsaa indtog en Del af nederste Etage, Bolig for den mineralogiske Profesfor med dertil hørende Lokale for den mineralogiske Samling, hvorhos et Par smaa Værelser i Midten af Bygningen havde været indrømmede en Del af det zoologiske Musæum; nederste Etage optoges af tre Auditorier, en Del af den omtalte Profesforbolig, ovennævnte Kontorer, Kommunitetsbibliotheket og en Pedelbolig. Det blev nu af Konsistorium foreslaaet, at der i Bygningens sydlige Halvdel nederste Etage, medens sammes øverste Etage, der indeholdt den mineralogiske Profesfors Bolig og det hidtilværende Lokale for den mineralogiske Samling, forblev usorandret, skulde indrettes dels en Sal, ud mod Frue Kirke, for det mineralogiske Musæum, der allerede længe ikke havde kunnet rummes i Lejligheden ovenpaa, dels udvidet Lokale for Kontorerne og Pedelboligen, tilligemed Arkiver for Konsistorium og Kommunitet. I Forbindelse hermed skulde Bygningens Gavl mod Frue Kirke ombygges, for at kunne harmonere med Universitetsbygningen, hvilket sidste allerede var approberet i Forbindelse med Tegningen til Universitetsbygningen selv. I Bygningens nordre Halvdel, 17 Sag mod Nørregade, hvortil hørte en Tverbygning ind til Gaarden, skulde istedetfor den der værende Profesforbolig og Auditorium indrettes Lokale for det Moltke'ske Kabinet's zoologiske Afdeling. Dette Musæum havde oprindelig ikke været anvist anden Lejlighed end de ovennævnte Smaaværelser i Bygningens midterste Del, men disse havde længe været saa utilstrækkelige til den her plaferede ældre Samling, at denne havde lidt betydelig Bedærvelse, saa at nyt Lokale var nødvendigt for dens Eksistens. Den nyere og bedre Del af Samlingen havde siden 1831 været opstillet i et Interimslokale i 3 Værelser i Profesforgaarden Nr. 34 i Store Kannikestræde, for hvilket Kabinetet betalte en aarlig Husleje af 100 Rbd.; ogsaa dette Lokale var dog utilstrækkeligt, og det var derfor særdeles ønskeligt, at den hele Samling fik et større og bedre; man havde tidligere tænkt paa hertil at vælge enten Suterænet under Solennitetsbygningen, eller Kvistværelserne paa Kosterne, men begge Planer maatte frafalbes, hin formedelst Fugtigheden, denne formedelst Heden, hvorimod der paa den her foreslaaede Maade kunde indrettes et meget godt Lokale i Kommunitetsbygningens anden Etage. Det vilde da blive nødvendigt, at den derværende Profesforbolig blev aldeles forlagt til nederste Etage, med Indførsel fra Kryсталgaden, hvorved ogsaa denne Bolig vilde blive i alle Henseender bekvemmere end hidtil, da den havde været paa en ubekvem Maade fordelt paa begge Etager.

Omkostningerne ved disse Forandringer vare beregnede saaledes:

1. til Forandringerne ved den sydlige Halvdel,	
a, til de egentlige Indretninger	6143 Rbd.
b, til Gavlens Ombygning	647 —
c, til Bygmesterens Honorar, Inventarier til Kontorerne . . .	710 —
	7500 Rbd.
2. til Forandringerne ved Bygningens nordlige Halvdel . . .	6000 —
	ialt 13500 Rbd.

Da sidstnævnte Del af Forandringen, hvad øverste Etages Indretning til Musesæum angik, alene vilde komme det Moltkeffe Kabinet tilgode, og Profesforboligens Henlæggelse til nederste Etage middelbar derved var foranlediget, ligesom det muligen i Tiden kunde blive nødvendigt at indrømme den zoologiske Profesfor bemeldte Profesforbolig, blev det foreslaaet, at den hele Bekostning derved alene skulde udredes af det Moltkeffe Kabinets Fond, som dertil meget vel vilde være istand. Uagtet nemlig Kabinettets Status endnu ikke kunde definitiv opgjøres, idet Legatets Mellemværende med den nuværende Besidder af Grevskabet Bregentved, H. Cr. Finansministeren, ikke var bleven berigtiget*), hvorom netop nu Forhandlinger vare indledede, ejede Legatet dog nu en opsparet Kapital af 33000 Rbd. (se ovenangførte Liste), og da den oprindelige ved Fundators Testament skjenkede Kapital alene ifølge en senere kongelig Resolution skulde akkumuleres til 20000 Rbd., men der ingensinde var givet nogen Bestemmelse for en yderligere Akkumulation, vilde Intet være til Hinder for nu af ovennævnte Kapitalmasse at anvende den fornødne Sum til en saa væsentlig, og, som ovenfor vist, saa aldeles

*) Følgende nærmere Oplysninger om denne Sag turde for Mangen ikke være uvelkomne. Den sidst afdøde Besidder af Grevskabet Bregentved, Ordenskantsler Grev Moltke, bestemte ved Fundats af 1810, dels at en ham tilhørende meget betydelig Naturaliesamling skulde tilhøre Universitetet, og dets hidtilværende Samlinger, som han agtede at afskjøbe det, indlemmes i hin, for at den da stedse kunde føre Navn af „det grevelig Moltkeffe Universitetet tilhørende Naturaliekabinet“, dels at Kjøbesummen for disse ældre Samlinger, 11000 Rdlr. D. R., skulde udgjøre et Legat til Bedste for det naturhistoriske Studium; det er denne Kapital som senere blev bestemt at skulle opvoxe til 20000 Rbd., og som nu efter Udredelsen af de ovennævnte Bekostninger udgjør 27000 Rbd.; dels endelig at et aarligt Beløb af 700 Rbd. skulde udbetales fra Grevskabet Bregentved til naturhistoriske Forelæsninger og andre Anvendelser sigtende til dette Studiums Fremme. Da Ordenskantsleren i 1818 afgik ved Døden, havde han derhos i sit Testament legeret Universitetet en Kapital af 60000 Rbd. til det naturhistoriske Studiums Fremme (se Koll. T. 1819 Nr. 3). Fundats for det hele Legat er imidlertid hidtil ikke bleven oprettet, og Legatets Mellemværende med den nuværende Besidder af Grevskabet Bregentved ikke berigtiget, da man stedse har været i Tvivl om, hvorvidt sidstnævnte Legat skal anses for at indbefatte samtlige ovennævnte Gaver, hvilket hvad en Del af dem angaaer ikke kan være Tvivl underkastet, samt derhos om, hvorvidt der bør tages Hensyn til den Omstændighed, at nogle Summer, som skulde have været bestemte til Legatets Komplettering, indestode hos et senere falleret Handelshus her i Staden, og derved for en Del gik tabte. For at komme til Endelighed med denne Sag bleve i 1837 indledede Forhandlinger med H. Cr. Finansminister Grev Moltke, og uagtet disse endnu ikke ere tilendebragte, vil Sagen dog rimeligvis ikke længe forblive uafgjort.

nødvendig Fornødenhed for Samlingernes Bevaring, som et nyt Lokale. H. Er. Finansministeren havde heller intet fundet at erindre imod at den nævnte Bekostning af Kabinettets Fond blev udredet, og derhos endog tilbød, at der i Tiden, hvis saadant skulde blive fornødent, maatte derfra udredes Bidrag til en Huslejeportion for den Professor som ellers vilde være berettiget til den ny Bolig, forsaavidt denne maatte blive reserveret den zoologiske Professor. Hvad angaaer de øvrige 7500 Rbd., da fandtes det med Hensyn til de betydelige Understøttelser Kommunitetet allerede havde ydet Universitetet, og da dette herefter næsten udelukkende vilde nyde Godt af Kommunitetsbygningen, ikke passende, at Kommunitetet endvidere skulde bekoste disse Indretninger, og ligesom de ovenomtalte 6000 Rbd. kunde udredes af det Moltkeske Legat, saaledes fandtes ogsaa Udvej til den her nævnte Sums Bestridelse ved Universitetets egne Kræfter, nemlig ved at afhænde nogle det tilhørende Ejendomme og Grunde, navnlig Grunden Nr. 197 Litr. C. i Lille Fiolstræde (et tilovers blevet Stykke af en forhenværende Professorgaards Grund, hvoraf det Øvrige for nogle Aar siden blev magelagt til Frue Kirke mod den denne tilhørende forrige Provsteboligs Grund, som nu tildels er benyttet til den ny Universitetsbygning), og Huset Nr. 202 paa Hjørnet af Lille Fiolstræde og Krystalgade (sochen kjøbt for at indlemmes i Universitetsbygningen, medens det var paatænkt at udføre denne efter en mere udvidet Plan). Begge disse Ejendomme formentes ved Auktion at kunne udbringes til omtrent den beregnede Udgift.

Efterat Direktionen i Overensstemmelse med Foransførte havde nedlagt allerunderdanigst Foreskilling, først angaaende Ombygningen af Bygningens sydlige Halvdel, og senere — efterat det havde vist sig, at det Moltkeske Legats Mellemværende ikke saa hurtigt kunde werde berigtiget, men Grev Moltke havde meddelt det ovenansførte foreslåede Samtykke — ligeledes angaaende den nordlige Halvdel, behagede det Hans Majestæt under 16de Marts og 4de Maj allernaadigst at approbere, at de ovenansførte Forandringer ved Kommunitetsbygningens sydlige Halvdel, samt Ombygningen af sammes Gavl, maatte udføres og dertil anvendes et Beløb af indtil 7500 Rbd. Søv af den akademiske Fond; at de Universitetet tilhørende i Lille Fiolstræde beliggende faste Ejendomme, nemlig Grunden Nr. 197 Litr. C. og Huset Nr. 202, maatte afhændes; at de ligeledes ovenansførte Forandringer i Bygningens nordre Del, nemlig Indretningen af nederste Etage til en Professorbolig, og af øverste Etage til et Museum for det grevelige Moltkeske Universitetet tilhørende Naturaliekabinetets zoologiske Afdeling, maatte udføres, og dertil af bemeldte Kabinets opsamlende Overflud anvendes et Beløb af 6000 Rbd. Søv, samt at der af samme Kabinetets Fond maa udredes Bidrag til en Huslejeportion for en Professor Konfessorialis, saakfremt den ovennævnte Professorbolig i Tiden maatte blive reserveret for Professoren i Zoologien.

I Forbindelse med de approberede Forandringer — hvortil isøvrigt, saavidt vides, er medgaaet et langt større Beløb end dertil forud var beregnet — ere derhos udførte betydelige Reparationer som under Arbejdet fandtes nødvendige paa denne gamle og meget forfaldne Bygnings Overmure, og især ved Taget, som det blev nødvendigt aldeles at omlægge. De ny hensigtsmæssige og tildels smukke Lokaler som ved den hele Forandring ere tilvejebragte ere a, en ny mineralogisk Sal, 20 Al. lang og 14 Al. dyb, i Stueetagen, hvorfra en ny smuk Bindeltrappe fører op til Kabinettets endnu større ældre Sal i Bygningens øvre Etage, og fra denne til Loftet, hvor særegne lyse Afslukker ere indrettede til Materialkammer for dette Kabinet; b, de ny Arkiv- og Kontorlokaler, bestaaende af 7 Værelser med tilhørende Korridor og Gang; c, en ny Pedelbolig af 4 Værelser med Kjøkken og Kjelder; d, en særegen liden Gaard for den mineralogiske

Profesor og for Pedellen, med egen Vandpost og Kjøkkentrappe, hvorved Studiigaarden er skaffet den Fred som den hidtil savnede; e, et nyt Portparti med en smuk Dypgang til det ny zoologiske Musæum; f, en ny Profesforbolig bestaaende af 10 Værelser foruden Kjøkken og mange huslige Bekvemmeligheder; g, det aldeles ny zoologiske Musæum, bestaaende af 3 store Sale og 3 andre Værelser, foruden et nyt Loftsværelse der er bestemt til at benyttes ved Læring (Magasinlokale er, som oven berørt, forskaffet Musæet i en af Kjelderne under den ny Universitetsbygning).

Den tredie af de ovenomtalte Bygningsforandringer var vel af mindre Betydning end de to andre, men medførte dog en væsentlig og længe savnet Forbedring ved Universitetsbibliotheket, nemlig Indretning af et eget Læseværelse. Anledningen hertil gav et af en af Professorene fremsat Forslag om at Bibliothekets Bøger og Tidsskrifter efterhaanden som de anskaffedes skulde henlægges i en vis Tid til Gjennemsyn i et af Professorenes Afstræffesværelser i den ny Universitetsbygning. Herved mødte imidlertid flere Vanskeligheder og Betæneligheder, og da under denne Sags Forhandling det store Savn af et eget Læseværelse ved Bibliotheket blev fremhævet, kom det under Dvervejelse, om ikke et saadant lod sig indrette. Det fandtes da, at dette meget let kunde skee ved hertil at benytte det hidtilværende Manuskriptværelse, da Intet var til Hinder for at hensætte Manuskripterne paa et andet Sted, navnlig i Korset, hvor allerede den Arnæmagnæanske Diplomsamling opbevaredes. Efter et af Statsraad Koch affattet Dverslag vilde denne Forandring kunne iværksættes for en Bekostning af ikke fuldt 600 Rbd., og da denne Sum vilde kunne udredes af de paa Normalreglementet til ordinære Bygningsudgifter bestemte 3000 Rbd., eller ialtsald af de 2000 Rbd. som vare normerede til extraordinære Udgifter, bevilgede Direktionen, at Forandringen maatte paa den foreslaaede Maade foretages for den ovennævnte Bekostning. Det ny Værelse var allerede i Oktober Maaned færdigt og taget i Brug, og Arbejdet blev, Bygmesterens Salar iberegnet, udført for den approberede Sum.

De oven omtalte Ejendomme i Fiolstrædet, som ifølge den kongelige Resolution af 16de Marts bleve afhændede fra Universitetet, udbragtes ved de over dem afholdte Auktioner, Huset til 2810 Rbd., og Grunden til 4980 Rbd., hvorhos Bankhøstelsen i Huset, stor 270 Rbd., tilligemed Aktieretten, blev forbeholdt, hvilket Effekt nu kan anslaaes til en Værdi af over 400 Rbd.

Endnu en anden af Universitetets Bygninger her i Staden er i 1837 bleven afhændet, nemlig Gaarden Nr. 34 i Store Kannikestræde. Dette var egentlig en Profesforgaard, hvortil den dog ikke havde været benyttet siden Aaret 1823, da vedkommende Professor mod en Husleje-Godtgjørelse renoncerede paa dens Besiddelse, hvorefter den har været benyttet som midlertidigt Lokale for Universitetets anatomiske og anthropologiske Samlinger, og, som oven anført, for en Del af det Moltkeske Kabinets zoologiske Afdeling, hvorhos en Del af Bygningen har været bortlejet*). Til dette Brug behøvedes Gaarden nu ikke længere, efterat til de førstnævnte Samlinger var indrettet Lokale i en af Universitetsbygningens Kjelde, og til de sidstnævnte, som nylig anført, i Kommunitetsbygningen, og den var saaledes til Raadighed efter sin oprindelige Bestemmelse; men da der til dens Ifrandsættelse som Profesforbolig vilde udfordres en betydelig Sum, og den Kapital hvortil den maatte antages ved Salg at kunne udbringes vilde afgive en større aarlig Rente end der vilde udfordres endog til en større Husleje-

*) Se akad. Tidb. I, 126.

portion end den som hidtil i dens Sted var midlertidigen udredet (300 Rbd.), hvisaarsag ogsaa ved det allernaadigst approberede Normalreglement var istedetfor de 6 ældre Huslejeportioner af forskjellig Størrelse som dels allerede forhen vare reglementerede, dels traadte istedetfor den ene af den polytekniske Lærestalts Gaarde og den heromhandlede Gaard, definitivt reguleret 6 Huslejeportioner hver paa 400 Rbd., vilde nu Intet være til Hinder for sammes Afhændelse. Vel havde det theologiske Fakultet foreslaaet, at Gaarden maatte afhændes til Kommunitetet, og derpaa for dettes Regning indrettes til Fribolig for 23 Studerende, af hvilke hver skulde have tvende smaa Værelser med tilhørende Brændesjilighed, hvortil var beregnet en Bekostning af 11000 Rbd., der antoges for Gaardens Værdi, og 4000 Rbd. til de fornødne Indretninger, altsaa ialt 15000 Rbd. eller en aarlig Rente af 600 Rbd., hvortil vilde komme omtrent 360 Rbd. til Skatter og Reparationer, ialt saaledes 960 Rbd. aarlig, hvilken Udgift dog efter Fakultetets Forslag ikke vilde medføre nogen forøget Byrde for Stiftelsen, naar denne nemlig inddrog de halvjaarlige Gratialer som, i Henhold til Reglementet af 30te Juli 1818 § 12, hidtil have været uddelte til saadanne af de Studerende som ved den aartlige Uddeling af Kommunitetet maae forbigaaes af Mangel paa Pladser uagtet deres Værdighed og Trang er bevist, hvilke Understøttelser i de senere Aar have opløbet til omtrent ovennævnte Sum aarlig*) Fakultetet var af den Mening, at en saadan Hjælp ved Friboliger vilde være langt at foretrække for de omtalte Understøttelser, der i flere Henseender vare mindre hensigtsmæssige. Direktionen fandt imidlertid overvejende Grunde til ikke at anbefale dette Fakultetets Forslag, og androg saaledes allerunderdanigst paa at Gaarden maatte bortselges ved Auktion, hvilket ogsaa ved Resolution af 15de Juni blev allernaadigst bifaldet, saaledes at Kjøbesummen skulde indflyde i den akademiske Fond.

Ved den i Efteraaret afholdte Auktion blev Gaarden udbragt til 11425 Rbd. Sølvs, der i Forbindelse med de ovenanførte tvende Summer udgjør 19215 Rbd.

Da Universitetets Regnskab for 1837 endnu ikke er affluttet, kan angaaende dets økonomiske Forfatning i bemeldte Aar her intet andet meddeles, end at den hele Obligationsmasse som ved Aarets Udgang, eller rigtigere den 1ste Februar 1838, indestod i Kvæsturen, ifølge en nylig indsendt officiel Fortegnelse, beløb sig og var fordelt som følger:

1. Panteobligationer tilhørende Legatmassen		ialt i Sølvs, r. S. og Repr.
	453705 Rbd.	14½ Sk.
2. Kongelige Obligationer og andre offentlige Effekter tilhørende samme	380557	— 6½ —
		834262 Rbd. 21 Sk.
3. Panteobligationer tilhørende Universitetet eller den akademiske Fond	36816	— 10 —
4. Kongelige Obligat. og andre offentlige Effekter tilhørende samme	110261	— —
		147077 Rbd. 10 Sk.

*) Saaledes som ovenfor S. 106 er anført, have disse Understøttelser i 1837 dog kun udgjort 720 Rbd.

fra forr. S. 981339 Rbd. 31 Sk.

5. Obligationer udstædte af Arvesæstere for Landgilde-Restancer eller Kjøbe- summer, eller Embedsmænds og An- dres Forskrivninger for bevilgede Laan mod Afdrag, førstnævnte	9782 — 75 —		
sidsnævnte	2966 — 73 —		
		12749 —	52 —
6. kongelige Obligationer og andre Ef- fekter tilhørende Frue Kirkes Byg- nings- og Rente- og Afdrags Fond	44000 —	—	—
7. kongl. Obligat. og andre Effekter tilhørende Overformynderiet	8250 —	—	—
8. Effekter deponerede som Sikkerhed for forskellige Opbeholdelses- betjente	27300 —	—	—
		ialt 1073638 Rbd. 83 Sk.	

Efter denne Fortegnelse var Legatmassen til den anførte Tid omtrent 1000 Rbd. mindre end efter den ovenstaaende for 1ste Januar 1837 allernaadigst approberede Liste; men naar det betænkes, at af det Moltkeffe Legats Kapital er med allerhøjeste Tilladelse forbrugt 6000 Rbd. til Indretning af Lokalet for det zoologiske Museum, vil det sees, at den øvrige Legatmasse i Aarets Løb er forøget med omtrent 5000 Rbd., hvilket hidrører dels fra tvende ny tilkomne Legater Trinitatis Kirke vedkommende, dels fra Renteoplag for enkelte Legater.

Den akademiske Fond ejede ifølge Fortegnelsen en Kapitalmasse af omtrent 147000 Rbd., men denne Sum bliver betydeligt at reducere dels ved en fra Aaret 1837 overgaaende Kassegjeld, der, forsaavidt som den inden Regnskaberne's Afslutning har kunnet opgives, ikke vil blive under 7000 Rbd., dels ved den Del af de Umyndiges Kapitaler som er indbefattet i den akademiske Fonds Obligationer, hvilken kan beregnes til omtrent 38000 Rbd.; saaledes vil altsaa omtrent 45000 Rbd. være at fradrage, og Fondens egen rentebærende Formue at beregne til noget over 100000 Rbd. Herved maa bemærkes, at denne Formue ved Normalreglementet ikkun var beregnet til omtrent 61000 Rbd.

Kommunitetets Obligationsmasse, som ved Udgangen af 1835 havde udgjort Sølv 332061 Rbd. 58 Sk., Repr. 30097 Rbd. 51 Sk.

beløb, efter den sidsindkomne Be-

retning, ved Udgangen af 1836,

eller den 1ste Januar 1837, — 356975 — 65 — — 32966 — 77 —

hvoraf i kongelige Obligationer og

andre offentlige Effekter:

Sølv 189933 R. 64 Sk., Repr. 9500 R.

i Panteobligationer:

Sølv 164690 R. 60 Sk., Repr. 18408 R. 42 Sk.

i Laan efter Forskrivninger:

Sølv 2351 R. 37 Sk., Repr. 5058 R. 35 Sk.

som udgjør ovennævnte Sølv 356975 Rbd. 65 Sk., Repr. 32966 Rbd. 77 Sk.
eller tilsammen i Sølv og Repræsentativer 389942 Rbd. 46 Sk. Kapitalformuen

var saaledes i 1836 forøget med 24914 Rbd. 7 Sk. Sølv og 2869 Rbd. 26 Sk. Repr., eller ialt 27783 Rbd. 33 Sk.; men da heraf endel hidrørte fra ikkerentebærende Obligationer modtagne for ældre Restancer, fra Forsøgelse i de Umyndiges Midler, m.m. bliver den egentlige Tilvært af udsat Dverfskud alene 24125 Rbd. 72 Sk. Beløbet af de Umyndiges Penge var til sidstansførte Tid 2217 Rbd. 44 Sk. og 7393 Rbd. 70 Sk., eller ialt 9611 Rbd. 18 Sk., som ere indbefattede i de ovenangivne Summer.

Lægges den her anførte Totalsum for Kommunitetets Kapitalformue, nemlig 389942 Rbd. 46 Sk., til Totalsummen for Universitetets, der, som anført, udgjorde 1073638 — 83 —, udkommer et samlet Beløb af henimod halvanden Million, hvilket dog, naar derfra drages hvad der tilhører begge Stiftelsers Dverformynderier, Deposita for Oppebørselsbetjente, Frue og Trinitatis Kirkers Midler, og andre Stiftelser eller Legater som enten aldeles ikke eller kun meget indirekte staae i Forbindelse med Universitetet, bliver at nedfætte til vel omtrent en Million.

For at man nogenlunde kan være istand til at gjøre en omtrentlig Beregning over Værdien af begge Stiftelsers Gods, bemærkes her alene, at de aarlige Indtægter af Universitetets Gods og Tiender ved det allernaadigst approberede Normalreglement ere kalkulerede til 44180 Rbd., og Fordebogsudgifterne, herunder indbefattet Forvalternes Lønning, til 12000 Rbd., altsaa en aarlig Nettoindtægt af omtrent 32000 Rbd. Kommunitetets Indtægter af Gods og Tiender udgjorde i 1836 48758 Rbd., og i to af de nærmest foregaaende Aar*) i Gjennemsnit 47550 Rbd., hvorimod Skatter og Afgifter i hvert af de 3 Aar have medtaget omtrent 8000 Rbd., og Nettoindtægten har saaledes, naar tillige Forvalterløn og andre Udgifter fradrages, selv i disse Aar været betydeligt under 40000 Rbd. aarlig; men da derhos Kapitelstarten i de her anførte Aar har været meget højere end de Middelskornpriser som bleve lagte til Grund ved Beregningen i Normalreglementet, nemlig 19 Mk. pr. Td. Rug, 14 Mk. pr. Td. Byg og 11 Mk. pr. Td. Havre, maa vinstok, under Forudsætning af at nysnævnte Middelskornpriser ere rigtigene beregnede, den aarlige Gjennemsnits-Indtægt af Kommunitetets Gods og Tiender ikke alene sættes betydeligt under 40000 Rbd., men vel endog, da Godsset er langt mindre end Universitetsgodset**), betydeligt under de 32000 Rbd. som ere beregnede for dette. Vilde man for begge Stiftelsers Gods set antage den aarlige Nettoindtægt i Gjennemsnit til f. Ex. 60000 Rbd., vilde dette svare til en Kapitalværdi af halvanden Million.

Det er ikke alene i økonomisk Henseende at Aaret 1837 kan regnes til de mærkværdigste for Universitetet; ogsaa i videnskabelig Henseende har det medført vigtige og betydningsfulde Forandringer.

De mærkeligste af disse ere unægteligt de til det medicinske Studiums Fremme sigtende Foranstaltninger, og af disse fremfor alt den kongelige Resolution af 3die Juni, der indeholdt den første Begyndelse til den af alle Sagkyndige saa ivrigt ønskede og lydeligt forlangte Forening af de tvende Instituter for dette Stu-

*) Nemlig 1832 og 1833, se Akb. Tdb. II. S. 183 ff.

**) Universitetsgodset bestaar, ifølge Un. og Sk. Ann. 1810 II. S. 49 af omtrent 3000 Tdr. Hartkorn med 48 Tiender, Kommunitetets ifølge Engelstofts Esterr. osv. S. 153 af omtrent 1080 Tdr. Hartkorn og 92 Tiender.

bium her i Staden, det medicinske Fakultet og det kirurgiske Akademi, hvilken Forening, i hvor naturlig og ønskelig, ja næsten nødvendig, den maatte forekomme enhver Upartisk, og i hvor enige alle Stemmer herom havde udtalt sig, dog hidtil syntes at have mødt uoverstigelige Vanskeligheder, og først i en senere Tid at ville kunne realiseres; jo mere uventet og overraskende den kongelige Resolution kom, desto glædeligere maatte den derfor være. Vel blev ikke ved samme nogen egentlig Forening mellem Fakultetet og Akademiet foreskrevet, men de Forbedringer som efter dens Medfø, dels direkte dels indirekte, allerede ere indtraadte, ere af stor Betydning, og derhos, efter Forholdenes Natur, af den Besskaffenhed, at den egentlige Sammensmeltning af begge Instituter vel heller ikke ret længe kan udeblive.

Ved tvende Foranstaltninger havde Universitetsdirektionen allerede forinden søgt, saavidt muligt at fremme det medicinske Studium ved Fakultetet, ved Ansættelse af en egen Docent i Anatomien, og ved en Forbedring af den medicinske Examen.

I Anatomien havde ikke været ansat nogen særegen Docent ved Universitetet siden Etatsraad Schumachers Død i Slutningen af 1830, og dette var netop foranlediget ved de Forhandlinger som allerede dengang begyndte at føres angaaende en Forening af det medicinske Fakultet og det kirurgiske Akademi, hvilken Plans Iværksættelse vilde have gjort denne Videnskabsgrens Foredrag ved Universitetet overflødig. Det blev derfor ved en kongelig Resolution af 24de Januar 1832 blot midlertidigen overdraget Professor Eschricht, i Forbindelse med hans egentlige Fag, Physiologien, tillige at overtage en anatomisk Docents Partes mod en særskilt Godtgjørelse. Uagtet man længe havde følt de Ulejligheder som denne Kombination af tvende saa vigtige Fag maatte medføre, havde man dog hidtil ladet denne Foranstaltning vedblive, i Forventning af at de begyndte Forhandlinger angaaende den ovennævnte Forening mellem Fakultetet og Akademiet dog snart maatte føre til et Resultat. Men da Sagen syntes at gaae i Langdrag, og det mere og mere viste sig, at Overdragelsen af tvende saa vigtige Hovedfag, der hver for sig kræve en Docents udelte Virksomhed, til en og samme Lærer, ikke kunde andet end have en skadelig Virkning paa dem begge, troede Direktionen ikke længere at burde opsætte allerunderdanigst at andrage paa Besættelsen af det ledige Lærefag. Da imidlertid Fakultetet allerede havde det ved Normalreglementet bestemte Antal af 4 Professorer, kunde den ny Lærer ikkun ansættes extraordinært, ligesom Gagen ikke vilde kunne udredes af den reglementerede ordinære Gageringsfond. For Tilfælde som det nærværende var imidlertid netop ved Normalreglementet fastsat en extraordinær Sum hvoraf den fornødne Gage vilde kunne udredes. Paa Direktionens i Overensstemmelse hermed nedlagte allerunderdanigste Forestilling blev derefter, under 28de Februar, Professor i Anatomien ved det kongelige Akademi for de Kønne Kunster Regimentskirurg Dr. Med. S. A. V. Stein allernaadigst beskikket til Docent i Anatomien ved Universitetet, saaledes at han har at besørge alle en anatomisk Professors Forretninger, med en Gage af 600 Rbd. Sølv.

Ved den medicinske Examen havde hidtil været examineret paa Latin i alle Videnskabsgrenene. Da imidlertid de samme Grunde som havde gjort det tilraadeligt, ved de øvrige Embedsexamina at lade det danske Sprog for størstedelen træde istedetfor det latinske*), ligesaa fuldt gjaldt for denne Examen, indkom det medicinske Fakultet med et Forslag til en Forandring i denne Henseende. Det maatte erkjendes, at flere af

*) Se, hvad navnlig den theologiske Examen angaaer, Afd. Idd. III. S. 496 fg.

Widenskabsgjensstandene ved den medicinske Examen ere langt mindre skikkede til at behandles i det latinske end i det danske Sprog, saasom Kemi, Pharmacologi, Kirurgi; at andre fordrer en klarere Fremsettelse og Udvikling end man kan tiltroe Kandidaten i et dødt Sprog, og at Modersmaalet derhos maa ansees mere skikket til at prøve Kandidaternes praktiske Dygtighed. Den kliniske Examination ved Sygesengen burde imidlertid undtages, fordi det er særdeles vigtigt, at Lægerne kunne udtrykke sig i et Sprog som Patienten ordentligvis ikke forstaaer, ligesom og den skriftlige Del, for at der kan have en Garanti for at Kandidaterne ikke have forsømt de lærde Dannelsesmidler der henhøre til deres Fag. — Efterat Direktionen angaaende denne Sag havde nedlagt allerunderdanigst Forestilling, behagede det H. M. Kongen, under 16de Februar aller-naadigst at tillade,

at Brugen af det latinske Sprog ved den medicinske Embedsexamen for Fremtiden maatte indskrænkes til Examenens skriftlige Del og den kliniske Examination ved Sygesengen, den hele øvrige Del af den mundtlige Examen derimod afholdes i Modersmaalet.

Begge de anførte Forandringer bleve imidlertid af mindre Betydning, da det, efterat det kongelige danske Kancelli havde afgivet allerunderdanigst Betænkning over de forskjellige Forslag vedkommende det medicinske og kirurgiske Studium i Danmark, behagede Hans Majestæt, under 3die Juni — saaledes som under 6te næstsest blev Direktionen af Kancelliet meddelt — allernaadigst at resolvere saaledes:

Vi ville allernaadigst have fastsat, at ikkun de der ved Kjøbenhavns Universitet have bestaaet i Examen artium og Examen philologico-philosophicum, eller som, efter at være immatrikulerede ved et andet Universitet, have ved Kjøbenhavns Universitet underkastet sig den ved Vor allerhøjeste Resolution af 22de Novbr. 1833 foreskrevne Præliminær-Examen*), maa tilstedes Udgang til at underkaste sig Examen ved det kirurgiske Akademi, dog at ikke blot de der alt ere indskriberede som Studerende ved bemeldte Akademi, men ogsaa de der i en Tid af et Aar fra denne Vor Resolutions Datum lade sig indskrive og begynde at høre kirurgiske Forelæsninger, beholde Udgang til at underkaste sig Examen og derefter befordres til Embede, om de end ikke ere akademiske Borgere.

Løvrigt ville Vi allernaadigst have bestemt, at den det kirurgiske Akademi og det medicinske Fakultet nu anviste Virkekreds skal indtil videre uforstyrret vedblive, dog saaledes: 1. at for at erhverve licentiam practicandi, skal udfordres at have bestaaet saavel den kirurgiske Examen ved Akademiet, som den medicinske ved Fakultetet, 2. at de Karakterer en Kandidat saaledes erholder ved bemeldte to Lærestalter sammenholdes, og deraf, efter nærmere Overenskomst, udbrages Hovedkarakteren; 3. at Fakultetets og Akademiets Professorer skulle gjensidigen være Censorer ved Examen ved begge Un-

*) Uagtet disse saa udtrykkelige Ord, kan det dog neppe have været Meningen af den kongelige Resolution, ligesaa lidet som af Plakaten af 30te Januar 1833, hvis Udtryk ere de samme, at Akademister fra Sorø Akademi skulde være udelukkede fra at tage den kirurgiske, eller nu den kombinerede Lægeexamen; hvilket og bliver end mere sandsynligt ved den paafølgende Modsatning: „om de end ikke ere akademiske Borgere“, thi bemeldte Akademister have Udgang til, blot ved at lade sig immatrikulere, at ansees som akademiske Borgere ved Kjøbenhavns Universitet.

stalter, og 4. at de Kandidater der have gjort Kirurgien til deres Hovedsag fortrinnsvis skulde tages i Betragtning ved Besættelsen af de militære Lægeposter og Distriktskirurgikaterne. Ungaende de i ovenansførte Henseende fornødne nærmere Betingelser ville det kirurgiske Akademi's og det medicinske Fakultets Medlemmer have at forene sig og derom gennem Bort Kancelli at nedlægge allerunderdanigst Forslag, ligesom det overdrages til Akademiet at tage under Dvervejelse de til Bort Kancelli indkomne forskjellige Forslag der ere gjorte om Barberlærlinges og Barbersvendens Examination, samt hvad der videre staaer i Forbindelse med det saakaldte kirurgiske Amt i Kjøbenhavn, med særdeles Hensyn til, om det maatte være tilraadeligt at drage Omsorg for, at der ved dette Laug oplæres Personer som i Krigstilsælde kunde benyttes til underordnede kirurgiske Poster.

Ifølge foresktaaende allerhøjeste Befaling sammentraadte strax Fakultetets og Akademiets Professore, og havde allerede under 14de September indgivet deres allerunderdanigste Forslag til det danske Kancelli. Den første Frugt heraf var den kongelige Plakat af 30te Januar 1838, som dels foreskriver, istedetfor de tvende adskilte Examina, den medicinske og kirurgiske, en forenet Lægeexamen, dels fastsætter en Grændse for den Tid inden hvilken de Ustuderede (naar de før 3die Juni 1838 ere indskriberede ved det kirurgiske Akademi) kunne indstille sig til den forenede Examen. m. m. Disse Forandringer turde muligens snart blive efterfulgte af andre, da flere Punkter i Professorernes Forslag endnu ere uafgjorte.

En anden betydningsfuld Forandring er, at det ved kongelig Resolution er bleven bestemt, at Taleren ved Universitetets Fest i Anledning af Kongens Fødselsdag heretter skal holdes paa Dansk istedetfor paa Latin, hvorved tillige blev fastsat, at den ved Forordningen 22de Marts 1805 foreskrevne Proklamation af alle de ny indskrevne Studerendes Specialkarakterer, ved en anden af Universitetets Fester, skal bortfalde. Ved en Skrivelse fra Direktionen bleve derhos, efter et af Konsistorium indgivet Forslag, bifaldte nogle almindelige Bestemmelser med Hensyn til samtlige Universitetets Fester.

Efterat nemlig en ny Solennitetsaal var bleven opført, var Konsistorium betænkt paa at tage under Dvervejelse, hvilke Forandringer der kunde være at foretage med Hensyn til Anordningen af disse Fester, for at give dem den Højtidelighed og opvække den Interesse for dem hvortil deres Njemed opfordrer. En Kommitte af Professore blev i den Anledning nedsat, og efterat denne havde endt sine Forhandlinger, indgav Konsistorium et Forslag til et nyt akademisk Festritual. Da nogle af de paatænkte Forandringer, nemlig de tvende ovennævnte Punkter, vare af den Besskaffenhed, at Hans Majestæts Bestemmelse derom maatte indhentes, indgik Direktionen i den Anledning med allerunderdanigst Foresilling.

Konsistoriets Forslag gik ud paa at Talerne ved alle Universitetets Fester maatte holdes paa Dansk istedetfor paa Latin*). Disse Taler havde ifølge gammel Vedtægt været holdte i sidnævnte Sprog, uagtet en udtrykkelig Bestemmelse herfor ikke nogen- sinde var givet. Konsistorium bemærkede, at denne Skik i sin Tid var indført ifølge

*) Kommitteen havde derimod blot indstillet at Taleren ved de tvende Fester maatte holdes paa Dansk, men ved Reformationsfesten vedblive paa Latin.

Forcholdenes daværende Bessaffenhed i Forbindelse med Modersmaalets ringe Uddannelse, hvortil kom, at akademiske Fester dengang betragtedes som et afsluttet Samsunds Højtid, hvilke ialtsald ikkun kunde have Interesse for dem som stode i Embeds- eller andet nærmere Forhold til Universitetet. Nu have hine Forhold efterhaanden forandret sig saaledes, at den derefter indrettede Skik staaer i aabenbar Strid med hvad disse Fester bør være. Og hvad Sproget angaaer er vort Modersmaal nu saa uddannet, at det ingen Hindring lægger ivejen for den her omhandlede Brug. Derimod er det latinske Sprog indenfor dets engang afsluttede Grændser, som ikke betydeligen kunne udvides uden at forvanske dets Renhed og Aand, ingenlunde skikket til Indklædning for Taler, saaledes som disse nu maae ønskes ved de her omhandlede Lejligheder. Videnskaberens nyere Historie beviser dette faktisk, endog ved saadan Anvendelse af Sproget som i og for sig maa ansees for at være mere passende end den der her haves for Dje. Mange Gjenstande som før bleve behandlede i det latinske Sprog blive det nu ikke mere, og om man endog for en Del vilde hidlede denne Forandring fra den forandrede Tidssmag, eller vel endog fra en ringere Færdighed i Brugen af det latinske Sprog, vilde derved dog hverken den eneste eller den vigtigste Aarsag til dette Phænomen være angivet; Hovedaarsagen ligger i Videnskaberens overordentlige Udvidelse og vor Tids Tænkning- og Udtryksmaade, der baade i Omfang og Bessaffenhed er saa forskjellig fra de forbigangne Tiders, at det latinske Sprog er aldeles utilstrækkeligt til at tilfredsstille de Forbringer som Videnskaben ikke kan opgive uden for en Del at opgive sig selv. Men naar nu dette gjælder, om endog i ringere Grad, om de Videnskaber der ligge Brugen af det latinske Sprog allernærmest, hvor meget mere maa det da ikke gjælde om Taler som holdes ved vore nationale Fester?

Konfistorium troede at det heraf vilde være klart, at en saa udstrakt Brug som hidtil af det latinske Sprog paalægger Taleren en unaturlig og skadelig Tvang baade i Gjenstandens Valg og Behandling, hvorved mange, ja vel endog den større Del, af de Gjenstande udelukkes som maae ansees netop for de mest passende ved disse Lejligheder. Dertil kommer, at disse latinske Taler ikke kunne forstaaes af Andre end dem som have studeret. Dette ansaae Konfistorium som en Hovedindvending mod den hidtilværende Skik, thi ved den udelukkes Alle som ikke høre til den saakaldte lærde Stand fra disse Fester, hvilke dog ikke alene bør kunne have gavnlig Indflydelse paa dem som de umiddelbart angaae, men tillige virke opvækkende og forædlende paa en større Kreds af danneede Medborgere. Universitetet bør søge ogsaa ved dette Baand at knytte disse nærmere til sig, saa at de kunne vinde en forøget Interesse for og Deltagelse i det aandelige Liv som bør udgaae fra, næres og vejledes ved Universitetets virksomme Indflydelse, ligesom dette upaatvovlelig vil have en gavnlig Tilbagevirkning paa Universitetet selv.

Disse vare de Grunde som Konfistorium havde anført for herefter for største Delen at affkaffe det latinske og indføre det danske Sprog ved Talerne i Anledning af Universitetets Fester, idet Konfistorium havde indstillet, at Talerne ved alle Universitetets sædvanlige Fester — Kongens Fødselsdag, Rectorskiftet og Reformationsfesten — maatte holdes paa Dansk. Det forekom Direktionen, at de anførte Grunde havde megen Vægt, men at de dog — hvad ogsaa af Konfistorium var indrømmet — passede mest paa Festen i Anledning af Kongens Fødselsdag, der er mere national, og altsaa mere end de andre bør gjøres tilgængelig for Alle, og at de derimod ikke gjaldt med saamegen Styrke med Hensyn til de to andre Fester, i Anledning af Rectorskiftet, og Reformationsfesten. Direktionen formenter derfor at det vilde være rigtigst, for det Første alene

at lade Forandringen indtræde med den førstnævnte Fest, og androg allerunderdanigst herpaa, idet Den bemærkede, at Modersmaalet i den senere Tid ved flere Lejligheder, ifølge allerhøjeste Resolutioner, er traadt istedetfor det latinske Sprog, idet s. Ex. ved kongelig Resolution af 18de Februar 1836 blev fastsat, at Reformationsfesten ved Universitetet i samme Aar skulde højtideligholdes ved en dansk Tale, ligesom det ved kongelige Resolutioner af 18de Decbr. 1835 og 16de Febr. d. N. blev for den theologiske og medicinske Examen bestemt, at Examinationen i det latinske Sprog herefter skulde indskrænkes til nogle faa af de ved begge Examina forekommende Examinationsfag. Endvidere bemærkedes, at den Tale hvorved Hans Majestæts Fødselsdag højtideligholdes ved Akademiet i Sorø altid holdes paa Dansk.

I Forbindelse med den her omhandlede Gjenstand havde Konsistoriet tillige andraget paa en Forandring i Bestemmelserne i den 24de § af Forordningen om Examen Artium af 22de Marts 1805. Det befales her, at det philosophiske Fakultets Dekanus skal ved Universitetets aarlige Reformationsfest oplæse samtlige de Studerendes Navne som, efter at have bestaaet i den foregaaende Examen Artium, ere blevne optagne som akademiske Borgere, og ligeledes oplæse de dem meddelte Specialkarakterer, hvilken Dplæsning Konsistorium, da den som trøttende og lidet interessant maatte virke skadeligt paa Festens Højtidelighed, foreslog at maatte i Fremtiden bortfalde.

Hvad dette Forslag angik, maatte Direktionen være enig i at denne Ceremoni var saa trøttende, og, da Listerne over samtlige Kandidater strax blive trykte, vistnok medførte saa liden Nytte, at den, naar Universitetets Professorer ansaae det for ønskeligt, uden tvivl rigtigst maatte bortfalde, hvilket Direktionen saaledes allerunderdanigst androg paa.

Efterat Direktionen, saaledes som foranført, havde nedlagt allerunderdanigst Foresøgning, behagede det Hans Majestæt under 1ste Decbr. 1837 at resolvere saaledes:

Vi bifalde allernaadigst:

1. at Taler ved Universitetets aarlige Fest i Anledning af Kongens Fødselsdag herefter, istedetfor paa Latin, holdes i det danske Sprog; samt
2. at den ved Forordning 22de Marts 1805 § 24 befalede Dplæsning, ved den aarlige Reformationsfest, af de Studerendes Navne der have bestaaet i den foregaaende Examen Artium, og af de dem tildelte Karakterer, herefter bortfalder; dog at den Professor som holder Taler ved Handlingens Slutning nævner Antallet af de ved Examen Artium prøvede Studenter, hvilke af disse ere fundne værdige til offentlig Ros, samt hvormange af de Examinerede Gramens-Karaktererne Laudabilis, Haud illaudabilis og Non contemendus ere tilfjendte.

Ved under 23de December at meddele Konsistorium denne allerhøjeste Resolution, bifaldt Direktionen, i Overensstemmelse med samme og i Anledning af Konsistoriets Indstilling, at der for Fremtiden ved Universitetets Fester iagttages følgende Regler:

1. Angaaende Festen i Anledning af Hans Majestæt Kongens Fødselsdag.
 - a. Denne Fest holdes snarest muligt efter selve Fødselsdagen, paa en dertil bekvem Dag;
 - b. Indbydelsen skeer ved et dansk Program forfattet af Universitetets Rektor, eller af en anden af Universitetets Lærere som Rektor dertil kan formaae. Programmets

Indhold bør saavidt muligt være af almindelig Interesse. I samme bør tillige indføres Censuren over de for det foregaaende Aar indkomne Prisafhandlinger, og Prisopgaverne for det følgende Aar.

c. Talen holdes paa Dansk af Rektor; men skulde han nogensinde, paa Grund af særdeles Omstændigheder, ønske sig fritaget derfor, vælges Taleren af Konsistorium;

d. Udfaldet af Censuren over de indkomne Prisafhandlinger bekendtgjøres af Rektor, som tillige uddeler Medaljerne for de belønnede Afhandlinger.

2. Festen i Anledning af Reformationens Indførelse og i Anledning af Rektorskiftet.

a. De sædvanlige Fester i Anledning af Reformationen og Rektorskiftet ville, saalænge ingen Forandring er skeet med den hidtil bestaaende Inddeling af det akademiske Aar, blive at forbinde til en, som ordentligvis bliver at højtidelig holde den 31te Okt., og hvortil indbydes i et latinsk Program, forfattet efter Omgang blandt Universitetets Professorer;

b. Talen til Erindring om Reformationen holdes paa Latin af Programmets Forfatter;

c. skulde akademiske Grader tildeles Nogen, foretages Promotionsakten af vedkommende Dekanus, efter Fakulteternes sædvanlige Orden; de dertil hørende Taler holdes paa Latin. I Forbindelse med denne Akt proklamere Dekanerne dem hvem Licentiat- eller Magistergraden er bleven tildelt;

d. Rektor slutter Festen med en latinsk Tale, hvori han blandt Andet paa passende Maade tiltaler de ny akademiske Borgere, ved hvilken Lejlighed de af dem fremkaldes som have udmærket sig. Tillige nævner han Antallet af de ved Examen Artium prøvede Studenter, samt hvormange af dem Examenskaraktererne Laudabilis, Haud illaudabilis og Non contemnendus ere tilkjendte;

e. endelig proklamerer Rektor det følgende Aars Rektor og Dekaner, hvorimod iøvrigt de ved Rektorskiftet hidtil brugelige Ceremonier bortfalde.

Direktionen fandt derhos Intet at erindre imod at alle Festerne ialmindelighed ledsages af Musik, efter Konsistorii nærmere Anordning.

Ligeledes bifaldtes, at Programmet i Anledning af den nærmest forestaaende Fest ved Hans Majestæts Fødselsdag, med Hensyn til Tidens Korthed, endnu for denne Gang paa sædvanlig Maade forfattedes af Professorens i den latinske Philologi.

Endnu maa tilføjes, at det, med Hensyn til at ifølge Foranstaaende Censuren over de indkomne Prisafhandlinger skal bekendtgjøres og Priserne uddeles ved Festen i Anledning af Kongens Fødselsdag, ved Direktionskrivelse af 23de Januar 1838 er bifaldet, at vedkommende Navnesedler maae, istedetfor, som hidtil, forud at indsendes til Direktionen, af Rektor aabnes i Konsistorium, hvorefter Indberetning om Forfatternes Navne gjøres til Direktionen saa betimeligen at Man, hvis Noget skulde være til Hinder for at en tilkjendt Pris blev uddelt, da for Festens Afholdelse kan tilkjendegive Konsistorium det Fornødne i saadan Anledning*).

Endelig have vi her at anføre tvende kongelige Resolutioner, angaaende Be-

*) Som bekendt bleve Navnesedlerne hidtil først aabnede ved Festen, men havde forinden været indsendte til Direktionen, for at Denne i det ovenangivne Øjemed kunde gjøre sig bekendt med Forfatternes Navne.

tingelserne for Dimissionstilladelse paa Island, og angaaende Tiden for de Studerendes Vaabensveller.

De i Lovgivningen indeholdte Bestemmelser om, at Ingen som ikke er Doktor Philosophiæ eller Magister Artium kan dimittere til Universitetet uden dertil at søge speciel Tilladelse (Forordn. 7de Novbr. 1809 § 98), havde hidtil ikke været ansætt som gjeldende for Island, hvor efter gammel Vædtaegt flere Embedsmænd havde dimitteret privat uden at have søgt eller erholdt Tilladelse dertil. Direktionen fandt imidlertid, at der ligesaa vel for dem der privat dimitteres af Privatlærere paa Island, som i det øvrige Rige, bør søges den muligste Garanti for deres tilstrækkelige Forberedelse, ligesom det nu efter den kongelige Resolution af 22de Novbr. (Bekjendtgj. 20de Decbr.) 1833 er vigtigere end forhen, at vedkommende Dimisjoner kontrolleres. Men da der muligens med Hensyn til de lokale Forholde paa Island burde gjøres nogle Modifikationer i de for Danmark i denne Henseende gjeldende Bestemmelser, indhentede Direktionen desangaaende Stiftsøvrighedens, ligesom ogsaa Konsistoriets Betænkning. Stiftsøvrigheden gjorde opmærksom paa, at theologiske Kandidater paa Island, ifølge de ældre Anordninger og en stedsevarende Praxis, hidtil havde haft Ret til uden speciel Tilladelse at dimittere, og Stiftsøvrigheden ønskede meget at denne Ret maatte forbeholdes dem, idetmindste forsaavidt de have bedste Karakter til Embedsexamen, fordi der burde indrømmes theologiske Kandidater et Fortrin fremfor Kandidati Philosophiæ, og for at ikke Lejligheden til Privatdimission i Island altfor meget skulde indskrænkes. Iøvrigt foreslog Stiftsøvrigheden, at Ret til at erholde Dimissionstilladelse efter Ansøgning til Direktionen burde indskrænkes til dem der havde afsløvet anden Examen med bedste Karakter, men at det under visse Omstændigheder kunde overlades Stiftsøvrigheden at meddele saadan Tilladelse paa Direktionens Approbation. Af Konsistorium blev derimod foreslaaet, at det maatte overlades Stiftsøvrigheden, dog under de samme Indskrænkninger som her i Landet pleje at iagttages, at meddele alle dem Tilladelse til at dimittere som enten ved de to første Examina, eller ved theologisk Embedsexamen, havde opnaaet Laudabilis, men at alle Andre skulde søge Tilladelsen hos Direktionen, og det stedse, ligesaa vel som naar den kunde søges hos Stiftsøvrigheden, inden et Aar før den Tid da den agtedes afbenyttet. Direktionen fandt, at der kunde være Anledning til, efter Stiftsøvrighedens Forslag, at indrømme theologiske Kandidater med bedste Karakter — idetmindste naar de tillige havde Laudabilis ved en af de to foreløbige Examina, med ikke ringere end Haud illaud. ved den anden —, og da ogsaa philologiske Kandidater, et Fortrin for Andre, og at det ligeledes, efter Konsistoriets Forslag, kunde være hensigtsmæssigt at overlade Stiftsøvrigheden at meddele Vedkommende, naar de havde visse Kvalifikationer, den omhandlede Tilladelse, mod derom strax at gøre Indberetning til Direktionen, og Den nedlagde derfor i Overensstemmelse hermed allerede underdanigst Foresøgning, hvorpaa det behagede H. M. Kongen, under 18de Aug. 1837, allerede adigst at bemyndige Direktionen til, herefter at meddele saadanne paa Island sig opholdende Privatlærere der enten have underkafst sig den for overordnede Skolemænd foreskrevne Embedsexamen, eller med bedste Karakter afsløvet theologisk Embedsexamen, naar de i sidste Tilfælde tillige have taget en af de to foregaaende Examina med bedste Karakter og ikke have opnaaet ringere Karakter end Haud illaud. ved den anden, paa deres derom indgivne Ansøgning, en almindelig Tilladelse til at dimittere til Københavns Universitet, dog at de i den kongelige Resolution af 22de Novbr. 1833 §§ 3 og 4 indeholdte Bestemmelser paa dem blive anvendelige; samt ligeledes at bemyn-

dige Direktionen til at overdrage Stiftsøvrigheden paa Island, at meddele alle andre Privatlærere sammesteds, naar de med bedste Karakter have afsløret de to første Examina ved Universitetet, og forsaavidt de ikke senere maatte have taget nogen Embedsexamen med Karakteren Non contemnendus, Tilladelse til at dimittere til Universitetet, naar de derom i hvert enkelt Tilfælde indgive, inden et Aar før den Tid da de agte at benytte Tilladelsen, behørig Ansøgning, om hvis Bevilligelse Stiftsøvrigheden da vil have at gjøre Indberetning til Direktionen.

Alle andre Privatlærere paa Island end de ovennævnte maae altsaa nu, hvis de ønske at dimittere, søge om Tilladelse dertil hos Direktionen.

Angaaende Tiden for de nyindskrevne Studerendes Vaabenøvelser var i sin Tid ved kongelig Resolution 25de Novbr. 1812*) bleven fastsat, at disse Øvelser skulde begynde hvert Aars Medio Oktober, og vedvare indtil samme Aars November Maaned. Men da den saaledes fastsatte Tid af 15 Dage, hvori Søn- og Helligdagene vare indbegrebne, var vel knap med Hensyn til at Exercitsen nu i dens Detaille var mindre simpel end forhen, og derhos Examen Artium i den senere Tid som oftest har medtaget mere Tid end forhen, ansaaes det fra Korpsets Side for ønskeligt, at der fastsattes dels en noget længere, dels en mere bestemt Tid for disse Øvelser. Paa Direktionens — ved et Forslag i denne Henseende fra Konsektorium foranledigede — allerunderdanigste Forsøgning behagede det derefter Hans Majestæt under 25de Marts 1837 allernaadigst at resolvere:

at den for Vaabenøvelserne for de uøvede Medlemmer af Livkorpset ved allerhøjeste Resolution af 25de Novbr. 1812 bestemte Tid af 15 Dage maa forlænges til 18 Dage, Søn- eller Helligdagene med indbefattede, saaledes at disse Øvelser tage deres Begyndelse Dagen efterat Proklamationen af de ny akademiske Borgere er foregaaet, og uden nogen Afbrydelse hver Søndag fortsættes.

Med Hensyn til Universitetets Samlinger er allerede i det Foregaaende omtalt, at det grevelig Moltkeffe Naturaliekabinet har i Kommunitetsbygningen erholdt et særdeles godt og for den største Del nyt Lokale for begge sine Afdelinger, der forhen, hvad den zoologiske Afdeling angaaer, saa godt som intet Lokale havde haft, og for hvis Forøgelse derfor ikke tilstrækkelig havde kunnet sørges; at ligeledes den anatomisk-anthropologiske Samling istedetfor dens interimistiske Lokale i Gaarden i Store Kannikestræde er bleven anvist Plads i Kjelderens under Solennitetsalen i den ny Universitetsbygning; og at Universitetsbibliotheket er givet en væsentlig Forbedring ved Indretningen af et eget Læseværelse. Her bliver at tilføje, at det Moltkeffe Kabinets mineralogiske Afdeling i 1837 har modtaget en særdeles vigtig Forøgelse, derved at Profesfor Forchhammer, som med kongelig Tilladelse i Sommerens Løb foretog en videnskabelig-geognostisk Udenlandsrejse igjennem England og Skotland, Frankrig og det sydlige Tyskland, fra denne Reise har hjemført en stor Del Mineralier, som han dels ved Kjøb — hvortil af Kabinetrets

*) Se Un. og St. Ann. 1813 S. 90.

Beholdning var skillet en Sum af 1000 Rbd. til hans Disposition —, dels ved Bytte, dels ved Gaver og egne Indsamlinger havde erhvervet. Af Katalogen over den oryktognostriske Samling var inden Professorens Rejse fuldført første Bind, omfattende, i 1000 Numere, omtrent en Sjettedel af denne Samling og omtrent en Tyvendedel af det hele Musæum.

Bibliotheket har erholdt et videnskabeligt Bidrag i en Direktionen gjennem det udenlandske Departement tilskillet, af Universitetsbibliothekaren i Halle udarbejdet, Fortegnelse over de Danske som i Aarene 1502—1565 have studeret ved Universitetet i Wittenberg. Som Gave fra nu afdøde Justitsraad Winkel-Horn modtog det i April Maaned tvende astronomiske Bøger, J. E. Bode Uranographia sive astrorum descriptio, Berol. 1801, største Folioformat, og J. H. Schroeters Selenotopographische Fragmente. Gøtt. 1791, 4., begge dog med den Betingelse, at de kun maae benyttes paa Bibliotheket selv.

Den botaniske Haves Samlinger har erholdt en ikke uvigtig Tilvært, idet H. M. Kongen under 12te Decbr. 1836 allernaadigst skændte Haven 200 Rbd. af Finanskasen til at indkjøbe 1 Exemplar af hver af de i afdøde Gehejmelegationsraad Schousboes Herbarier værende Plantearter. Hans Majestæt havde tidligere tilladt, at 1200 Rbd. af bemeldte Kasse maatte anvendes til at erhverve den hele Samling, men vedkommende Arvinger havde ikke været villige til at afhænde den for denne Pris.

Endelig bemærkes, at det af Konsul Hambro i 1835 skændte store Kort over Europa ved Hjælp af en mekanisk Indretning (der har kostet 85 Rbd.) er bleven op-
hængt i Konsistorii Forsamlingsværelse, det eneste af Universitetets Lokaler hvori det kunde rummes.

De Forandringer som i 1837 ere foregaaede i Universitetets Embedspersonale ere ligeledes i det Foregaaende angivne. De indskrænte sig til tvende nyansatte Embedsmænd, Professor S. A. V. Stein som Docent i Anatomien, og Sekretær L. Svendsen som Bogholder. Professor Bangs Udnævnelse til Kvæstor var allerede sket i 1836.

Til Universitetets Rektor blev af Konsistorium ifølge den foreskrevne Orden valgt Professor og Dr. Theologiæ Clausen, som den 10de Juni tiltraadte Rektoratet efter Konferentsraad Professor Verlauff. I Overensstemmelse med det ovenansførte af Direktionen approberede Reglement vil Professor Clausen føre Rektoratet indtil den 31te Oktober 1838, altsaa henimod halvandet Aar.

Dekanatet i de 4 Fakulteter blev i 1837 færd, og vil i 1838 gaae over til følgende Professorer:

i det theologiske Fakultet 1837 Prof. Scharling, 1838 Prof. Hohlenberg,				
— juridiske — — — Larsen, — — Scheel,				
— medicinske — — — Eschricht, — Konfrd. Sartorph,				
— filosofiske — — Konfrd. Verlauff, — — Engelstoft.				

Under 5te Decbr. er det allernaadigst tilladt Etatsraad Professor Drsted, og under 16de s. M. Etatsraad Professor Schumacher, at anlægge og bære den dem af H. M. de Franskes Konge forundte Dekoration som Riddere af Grevlegionen.

I Anledning af en Invitation fra Universitetet i Göttingen til det herværende til at affænde Deputerede for at bivaane hints Sekularfest den 16de September, blev,

ifølge kongelig Resolution af 24de August, Aarets Rektor Professor Clausen affendte som vort Universitets Repræsentant ved denne Lejlighed*).

Af Universitetets 35 Lærere har Etatsraad Schumacher, som sædvanligt, med kongelig Tilladelse været fraværende. Etatsraad Hornemann har i hele Aaret ved Svagelighed været forhindret fra at holde Forelæsninger; ligeledes Professor Johansen, samt Professor Møller fra Begyndelsen af Vintersemestret 1837—38; Professor Forchhammer var formedelst sin Udenlandsrejse i Sommeren forhindret fra at læse. De øvrige have holdt de ovenfor angivne Forelæsninger.

*) Professoren kom dog ikke til at bivaane Festen, men tiltraadte Tilbagereisen, formedelst indtrufne Familie-Efterretninger, saa Dage efter sin Ankomst til Göttingen.